

Informatie Haarle

Verzameling verhalen
en gedichten
van Martin Wichink
en Piet Plezier
voor op de Haarlese dorpsapp

Jaargang 2025

Voorwoord.

Martin Wichink en zijn pseudonieme Piet Plezier schrijven collums/verhalen voor het informatieapp van Haarle. Als geboren en getogen Haarlenaar weet Martin en Piet als geen ander hoe het is om in een dorp te wonen, maar er ook van te genieten.

Martin heeft deze compilatie gemaakt voor mensen die graag een vast boekje in de hand willen hebben voor het ultieme leesplezier. Geniet er van.

Meer verhalen zijn te vinden op www.haarle15.jouwweb.nl

©2025 Martin Wichink.

Inhoud:

Wat in het vat zit, verzuurd niet
Vrög opastoan, dan hej nog wat an de dag
-heid
Mist
Leven als een auto
Veurjoar in de kop
Haarle op de schop
Kump de sanseveeria soms uut Twente
Kringloopwinkel in Grootegast
Mangs muj wat
Vakantiestreess
Kieken wat ut wut
The jump
Kom ie bie mie etten vips
Van dik hout
Politiek un bettie muu
Volgende generatie
De stekkelvarken en de haaze

Wat in het vat zit, verzuurt niet

wat zijn we in januari toch blij
eindelijk weer wat extra centen erbij
het leven lijkt allemaal zo duur
en we verdienen het al zo zuur

met de hand op de knip
zitten we met zijn allen in een winterdip
we moeten eigenlijk meer moeten dollen
niet alleen met carnaval het geld laten rollen

de BTW is maar een vijfde deel
dus betalen we allemaal even veel
klagers hebben nu eenmaal geen nood
door niet te genieten mis je juist de boot

het zijn juist de kleine dingen die het doen
dat kost soms wel een beetje poen
vergeet vooral niet om te leven
je bent tenslotte hier op deze aardkloot maar even

probeer het gewoon eens op zijn tijd
met een hapje en drankje voor de aardigheid
ga uit met jouw eigen geliefde
vergroot zo van binnenuit de liefde

de volgende dag doe je maar weer een stapje terug
maak dan een nieuwe financiële brug
het geluuksmoment zorgt dat ik nog steeds geniet
want wat in het vat zit, verzuurt niet

©2025 Martin Wichink

Vrög opstoan, dan hej nog wat an de dag.

Aj vrog opstoat, dan heb ie nog wat an de dag. Zo is mie tenminste aaltied vertelt. Noe kuj oe dit weh ofvraag'n of dit weh klopt. Ie verloat weh un warm nest. Ie springt uut berre en loat de veren achter. Aj op de koale vloere stoat, dan bedenck ie oezelf pas, daj better eerst wat an de vuute han mun doene. Dan sjok ie langzaam noa de wastoafel toe.

De spiegel zegt oe keihard de woarheid, ie han nog better eam kun bliem ling in berre, ma noe bin ie der tog al uut. Ut koale water uut de kraane brengt doar ok a gin verbetering in. De kamme deur de heure hen trekken dut mie humeur ok a gin goed. De taane ma eam poetsen dan. Ak de mond wil spuulen, braand ik bienoa mie mond. Ut warme water had de kraane noe weh bereikt en heb doar nie zo gauw bie stille stoane. De trilling van de elektriese taandebössel helpt mie weh em herinneren dat de kater van ut feesie van gisteroamd nog nie helemoal vot is.

Noa ut ankleden wut ut tied um noar beneden te goane. In de kökken kom ik der'achter dat ik de stoete bint vergetten uut te leggen. Veurzichtig brek ik der un paar snee derof en leg disse op un bord. Koffie wut der e'zet en langzaam bie ut broodsmeer'n krieg ik ut gevuul da'k der langzaam weer komme.

Televiesie an en doar zie'j alleen ma herhalingen, dus uut det ding. Ak em ut weerbericht tjek, dan wut ie doar ok nie vrolijk van. De roeten van de auto mut ik a krabben, ma vandaag wut der nog meer winterse buu'jen verwacht.

Klaas kump langs riene met de streujwaag'n en streu'jt alleen ma wat zolt. Ut bettie snee wat der ligt, sköffe ok nog is an de kaante. Noe ma hoppen dat de auto der deur kan, aan hek straks de roeten veur niks e'krabt.

Joa leuk heur det vrögge opstoane, det muj vaker doene. Ie hebt der al un gevuul van, daj der al un halve dag hebt opzitten, veur daj ok nog ma op oen wark of aandere activiteit bint. Op det moment nem ie oe dan wel eam veur um ut de volgende keer aans te goane doene, ma doar kump nie aaltied van.

©2025 Piet Plezier

-heid.

Waarheid, eerlijkheid, duidelijkheid, zo maar drie woorden die eindigen op -heid. Nu ken ik het woord heit met de letter T op het eind wel vanuit de Friese taal en je hebt het dan over de vader in het gezin.

Het is eigenlijk verwonderlijk dat er bij Van Dale woordenboeklijst maar liefst zevenendertighonderd vierenveertig woorden bekend zijn, die eindigen op – heid.

Het mooie is dat je deze alla minuut kan gebruiken en – heid kan veranderen in -heden. Dan krijg je waarheden, eerlijkheden, duidelijkheden. Dus daar zijn er dan ook weer zevenendertighonderd vierenveertig woorden van te maken. Een hele puzzel dus.

Het gekke is wel dat het achtervoegsel van de hoedanigheid van een bijvoeglijk naamwoord een zelfstandig vrouwelijk naamwoord maakt, volgens het Nederlands woordenboek. Al worden er dan wel enkele uitzonderingen gemaakt, zoals christenheid, eenheid, godheid, hoedanigheid, inzonderheid, kindheid, mensheid, overheid, tweeheid, wezenheid.

Maar als ik dan denk aan de woorden manhaftigheid, mannelijkheid of vaderlijkheid, dan vind ik daar maar weinig vrouwelijke kanten hebben, als je man of vader hierbij gebruikt. Natuurlijk kunnen de mannen wel een vrouwelijke kant hebben, maar dan denk ik meer in de woorden van nieuwsgierigheid, vastbeslotenheid, veiligheid en zo zijn er vast nog wel meer woorden te vinden voor deze tweestrijd.

Niet dat ik daar zo moeilijk ga doen, want ook ik wist niet dat er zoveel woorden waren en nog steeds worden er nieuwe woorden geboren. De lijst zal hierdoor alleen maar langer en langer worden.

Als je hierbij ook nog een optelt, dat deze informatie alleen maar is ontstaan, nadat ik een verhaal of gedicht heb gelezen, waar in een kort stukje tekst, een aantal woorden stonden die eindigen op -heid. Mijn nieuwsgierigheid was gewekt, want ook ik kon zo nog wat andere woorden opnoemen, die bij hetzelfde onderwerp ook konden eindigen op -heid. Hoe gek wil je het dan maken, want zo blijf je spelen met woorden.

Je kan er altijd nog een spel van maken over het aantal te kennen woorden, die eindigen op -heid. Wie het er meeste heeft, mag zich bekronen tot winnaar. Hoeveel ken jij er? Wie weet hoor ik het nog wel eens.

©2025 Martin Wichink.

Mist.

Tis gries en grauw
bewolking hangt as un dekken
lage oaver de grond hen
koode rood kruust oons pad

blief thuus aj nie weg hoeft
det is de boodschap op radio en teevee
ie kunt gin haande veur de oogen ziene
ut is tog allemoal wat

toch mut ik nog vot
mut nog an ut wark
goa ma met de auto
zittend op mien gat

stapvoets rie ik langzaam voort
tien meter kan ik veuruut ziene
tis muulik te roane woar ie aans bint
hoe hooge leg ik noe de lat

tut ut hekke woar ie nie wieder kunt
rechtsof noar de stoplichten toe
raampies löss um te kieken en luusteren
of ik iets in de gaaten had

noa bienoa un uur riene
kom ik an op mien wark
doar is niemand te bekennen
dat wie vrie'j waane hek ok weh aans e'leazen op un blad

dan ma terugge oaver dezelfde weg
zonder brokken kom ik langzaam weer bie huus
woar ik weer warm wut ontvangen
deur mien grootste en lieve schat

©2025 Piet Plezier

Leven als een auto.

Er zijn mensen die leven voor hun auto en hebben er alles voor over. Of ze daarnaast nog een leven hebben weet ik zo niet, maar daar ga ik ook niet over. Sommigen vinden dat nu eenmaal gek. Maar als je goed na gaat, is het eigenlijk zo gek nog niet, want we leven allemaal wel een beetje als een auto. Laten we er eens samen naar kijken.

Onze botten zijn de kooiconstructie van ons lichaam. Daarnaast werkt de beplating met poedercoating, eigenlijk net zo als ons vel van het totale huidoppervlak van ons lichaam. Kleuren of bijkleuren kan altijd nog.

De kooiconstructie zien we ook als ons huis. We voelen ons er veilig in en openen alleen de deur voor wie je binnen wilt hebben. Verlaten we deze plek, dan gaat de deur op slot.

Al vroeg leren we schakelen in de juiste versnelling. Hier en daar zijn we wel wat sturing nodig, waar de richtingaanwijzers zorgen voor de juiste richting. We gaan een doodlopende weg in, als we onze nachtrust willen pakken, maar pakken de parkeerplaats voor een rustmoment voor tussendoor. Het oliepeil en de brandstof moet genoeg aanwezig zijn om door te kunnen, daarvoor eten en drinken wij tussendoor.

In de buitenspiegels kijken we regelmatig of we niet worden ingehaald door nieuwe technieken of producten. In de binnenspiegel kijken we wel een terug naar ons verleden of koesteren de afgelegde weg. Soms is het even terugschakelen oftewel een pas op de plaats maken, als het even niet helemaal lekker loopt.

We nemen nu eenmaal allemaal wel eens dingen op sleeptouw, maar moeten er wel voor waken dat onze bagageruimte niet te klein wordt. Te veel en te vaak overbelast raken kan zowel een auto als wij niet aan. Daarom is onderhoud dan ook vaak van groot belang, net als onze vrije weekenden en vakanties. Dan zijn we weer klaar voor vele nieuwe en veilige kilometers. Als we daarnaast er ook nog eens comfortabel erbij kunnen bij gaan zitten en alles binnen handbereik hebben, kunnen we starten.

De verlichting geeft ons de ruimte om in de donkere momenten ook wat te zien. Hitlijsten van je populaire radioprogramma die dan als muziek in de oren klinkt of luister je liever naar de mono stem van je navigatiesysteem.

Zo leven we dus als een auto. Welk merk, welke klasse en kleur, dat bepalen we gelukkig allemaal nog zelf. Maar vertel is, als welk merk leef jij?

©2025 Martin Wichink.

Veurjoar in de kop.

Zölle de dit joar weer wenne? Van mie mag ut. Zal dit joar in ieder geval better opletten. Noe heur ik oe denken, waor hef hij ut noe toch oaver. Det kan ik oe prima uut de doeken doene, ma door nem ik jullie weh em met na ut veurige joar.

De presiese doatum wet ik a nie meer, ma ut was op un zoaterdag zo tussen half en eind meert. Net as aandere joaren begint der a ene in de tuin ant warken en det warkt ansteekelijk veur de hele buurte. As den ut onkruud al uut de tuin heffe haalt en zien grond hef bemest en ummespit, dan lek ut weer as een nie'je tuin en det wil ie zelf ok graag, dus op die zoaterdag heb ik ook mien gereedschap veur de dag e'haald. Noa ut plukken van ut onkruud en doar stund meer dan dat ik dagge, kon'k eindelijk beginnen met ut snuu'jen van de roozen. Doar noa was de lavendel an de beurte.

Tut zoverre ging ut allemoal nog best weh goed, a had ik de haane weh open liggen van de roozen, want ik gebruuke gin handschoene in de tuin. Noe waan de ganzerikken an de beurte en die knip ik aaltied heel kort of. Had der a un stuk of zesse e'had, toen ik un scharpe stekke vuule in mien wiesvinger. Ut zal weh un stukkje roozenstroeke wenne, dach ik nog, ma zag zo niks ling op de grond. Dus goa ik wieder met woar ik e'bleem was, ma ik prikken mie opnie'j in miene vinger. Noe möss ik natuurlijk weh eerst wetten wat dit noe was. Veurzichtig schoef ik de bladeren tussen de stroeken an de kaante en wat ik toen zag...

Een egel in oonse tuin, det had ik nog nie eerder mette maakt. Tis nie dat ik teegn disse vorm van illegale bewoning binne, umdatte zich doarveur zich niet e'meld had. Nee, was meer verbaast, dus ma gauw em noar binnen toe veur un foto op mien mobieltje. Denk datte kwoad was of zo, want hij was a niet meer op de plekke of wieder in de tuin.

Had um graag zien wintersloap e'gunt, ma int veurjoar mutte zelf ok weer an de bak. Niettemin isse ok disse winter weh weer welkom heur, ma hij of zij wet noe weh, as ut em weer mooj weer is tussen half en eind meert, dan heb wie weer de veurjoar in de kop en dan is ut weer tied veur de tuin.

©2025 Piet Plezier

Haarle op de schop.

Er wordt wat afgebouwd in Haarle. Aan de Kerkweg zijn de eerste huizen klaar. Rutgerstraat, De Grave en in en om de kerk volgen nog. Het is een flinke groei voor ons mooie dorp. Dan heb ik het nog niet eens over de woningen bij de verschillende boerderijen, waar de regel rood voor rood geldt. Dat is alleen maar mooi voor het bestaansrecht voor Haarle, want het zou toch jammer zijn als bijvoorbeeld de school of misschien verenigingen ter ziele zouden gaan. Alleen door te weinig verjonging, om deze verenigingen dan draaiende te houden.

Daarom worden vele wegen momenteel open gebroken voor stroomkabels, water, riolering en natuurlijk ook het internetgebeuren. Of de woningen allemaal gasvrij zullen zijn, dat is mij zo niet bekend, maar denk wel dat de toekomst in de plannen mee worden genomen in de nieuwbouwplannen.

Door alle weg op brekingen, verdwijnen er wel eens tijdelijk wat parkeerplaatsen door de bouwketen of dat de weg afgesloten is. Hiervoor worden wel een creatieve oplossingen bedacht. Het is soms ook gewoon even schikken, want het is voor nu even niet anders.

Vaak gaat het even slechter, voordat het beter wordt. Een gezegde die hier dan ook goed van toepassing kan zijn. Met een beetje begrip voor elkaar komen net als altijd weer heel ver in Haarle. We krijgen er tenslotte hopelijk een gezonde toekomst voor terug en dat is wat we willen bereiken toch. Het ziet er in ieder geval veel belovend uit.

Daarnaast zullen we ook weer de nodige verschuivingen zien van mensen die gaan verhuizen naar de nieuwe woningen. Verder zullen we vast ook nieuwe gezichten mogen ontmoeten. Samen met het blijvende dorpsgevoel, maar ook met nieuwe ideeën en mogelijke inzichten is Haarle weer voor de komende jaren weer toekomstbestendig.

©2025 Martin Wichink.

Kump de sanseveeria soms uut Twente.

Ut is de leste tied weh vaaker in ut nie'js, dat stukken van Gelderlaand en Twente te dreuge is. As ik zulke dinge heure op radio, televisie of lease op internet, dan denk ik weh is terugge an vrögger. Han ze der toen ok al last van of is ut eg iets van disse tied.

Wat ik der zelf nog weh van wet, is dat ut toen ok weh is te dreuge of te nat was.

As ik dan terug denke an vrögger, dan zie ik de sanseveeriaas nog altied op de vensterbaanke stoan bie oons oldershuus veur ut raam.

Hoe kom ie doar noe zo opeens bie, zuj oe misskien weh ofvroagen. Nou det kan ik oek feilloos uut de doeken doene of eigenlijk uut de pot.

Een van de nozaaten van de sanseveeriaas uut oons oldershuus is bie mie thuis terechtte e'kom. Tis un heel makkelijke plante, wat zich ok nog is simpel löt stekken. De plante is ma een keer in de wekke un bettie water neudig. Mög ie doar un keer nie an denken deur koale drukte in oen leaven, zelfs doar dutte nie muulik oaver. De kunst van ut verzörge van disse plante, is daj der bluij in wet te kriegen. Dan zol ie gruune vingers hem volgens de geleerden uut de tuinderie'je. Noe bluij'te bie oons dan ok regelmoatig, ma dan muj der weh teegn blieven proaten. Ut liefste int dialekt, want doar hölte enorm van.

Noe was disse vrouwentongen, zoas disse plante ok weh e'nuumt wut, te groot e'wun in de pot. Aj um uut de pot wet te trekken met al ziene wottels der nog an, dan kuj de plante in stukken scheuren of hakken veur nie'je stekken. Zo kuj van eene groote plante dan weh weer veer nie'je kleine planties van maaken.

Mangs heb ie ok weh is, dat der un lösse tonge der spontaan ofknapt, aj der per ongeluk achter blijft hangen aj der net em langs loopt. Den kuj disse tonge in stukkies knippen en in un deurgesnee'jen komkommer stekken. Aj geluk hebt, kregge doar wottels en heb ie ok un nie'je stek. Ut proberen weerd tog.

Wie doet noe un veurzichtige poging um de plante uut de pot te trekken. Noa een paar keer trekken lukt dit ok nog. Deurumme denk ik dat disse sanseveeria uut Twente kump, want onderin de pot ligt un leugie stoefzaand deur de dreugte.

©2025 Piet Plezier.

Kringloopwinkel in Grootegast

onderweg tijdens een fietstocht stoppen wel eens even
soms kom je dan wel een aparte gebeurtenis tegen
we onderbreken nu de tocht voor een kringloopwinkel in Grootegast
nog heel ouderwets opgezet, dus een die je verrast

een met spullen van groot tot klein
als een winkel van Sinkel, hier moet je zijn
kasten van vroeger, nog helemaal echt van hout
aardewerk spullen vind je hier nog met een randje goud

dingen van weleer, die je toen ook eens had
een ontdekkingsreis van hoe hoog leg jij die lat
prullaria over hoe die tijd ooit eens was
of blijft het handig en komt het je nog steeds van pas

wil je jouw eerst gelezen boeken uit de boekenhoek
vind je toevallig een ontbrekende strip bij dit onverwachte bezoek
zit er misschien nog een bed, ledikant of babyspullen voor jou er tussen
of heb je liever een houten schommelstoel met een eigen kussen

zoek je nog een lamp of mis je een glazen bol
hier is van alles te vinden en niets is te dol
alles is nagekeken en het werkt, dat is wel lekker
elektronica doorgemeten en alles heeft zijn eigen stekker

gestopt bij deze snuffelwinkel is er een die bij ons past
we zijn blij met deze onderbreking als welkomend gast
met de betaalbare prijzen zetten ze hier wel de toon
zo verdienen ze van ons alle lof en eerbetoen.

©2025 Martin Wichink.

Mangs muj wat

aj langs de kaante van de weg stoat
en ie hebt hoge nood
der is gin wc pot in de buurte te bekennen
mangs muj dan wat

aj op un vremde plekke bint
en ie hebt gin hulpmiddelen bie de hand
dan muj ze zelf soms maaken
mang muj dan wat

aj honger hebt en der is gin etten meer in huus
kuj altied nog um oe hen kieken
wat de natuur oe asnog te bieden hef
mang muj dan wat

aj ant wark bint
en doar giet un belangrieke apparaat kapot
zuuk ie vaake noar kreatieve oplössingen
mang muj dan wat

as oene auto ut opeen niet meer dut
en der is gin openbaar vervoer
haal ie de fietse ma weer is veur de dag
mang muj dan wat

ma aj alles weh tut oene beschikking hebt
dan kuj volop ant klussen of an ut wark
wensliessies kump dan vanzelf weh weer veur de dag
dan muj mangs ok wel is wat

©2025 Piet Plezier.

Vakantiestress.

Met de vakantie maken veel mensen dezelfde fout. Ze gaan met stress op vakantie. Als de voorbereiding al niet goed is, daar begint het meestal al mee. Je zou eigenlijk een lijst moeten maken met wat je allemaal mee wilt nemen. Sommige dingen kan je dan al bij elkaar leggen, waar soms andere dingen tot op de laatste dag nog gebruikt worden.

Denk ook eens aan reparaties van de vorige vakantie, die eigenlijk al gedaan hadden moeten worden. Denk hierbij aan haringen of stokken die krom zijn gegaan. Wilde je ze nog recht buigen of moeten ze alsnog toch nog vervangen worden. Moet je hiervoor dan alsnog op pad of besteld je liever iets online. Dan is het maar de vraag, wanneer het binnen komt en zeker op het laatst zo vlak voor de vakantie.

Lijstjes worden meer en meer afgevinkt, nadat we trap op, trap af door het huis zijn gegaan of de schuur in en uit. Hebben we eindelijk alle lijstjes bij elkaar gesprokkeld, dan komen er soms nog dingen bij, die eigenlijk ook nog op het lijstje hadden moeten staan. Soms hoor dit onderdeel bij een andere en dat wil je natuurlijk wel in dezelfde tas, krat of koffer hebben zitten.

Dan volgt er nog een belangrijke klus, namelijk het inpakken van de auto, bus of caravan. Het handigste is dat daar één de regie op zich neemt. Meerdere kapteins op een schip geeft vaak meningsverschillen en soms eindeloze discussies. Op de terugweg gaat het vaak toch weer anders, sommige dingen blijven daar achter en we hebben nieuwe aanwinsten kunnen scoren.

Bij veel campings mag je pas na 14.00 uur melden en daarna je kampeerplek of chalet bezoeken en inrichten. Toch alles maar eerst een plekje geven, zodat we in de vakantie niet alles hoeven te zoeken. Wel net zo handig.

Als we geïnstalleerd zijn, drinken we snel even ons welkomstdrankje om te proosten op de vakantie. Daarna is het snel een boodschappenlijstje maken, want om 18.00 uur gaan de supermarkten sluiten. Met een beetje pech, dan ook nog eens voor een heel weekend.

De eerste maaltijd wordt daar gekookt. Met een beetje geluk net als thuis. Lastiger is als je over moet schakelen naar elektrisch koken of terug naar gas, maar ook dat went. De koffie en thee smaken anders, omdat je thuis andere glazen, kopjes of mokken hebt. Ook het apparaat kan het anders filteren. Na de eerste vakantieborrel zoeken we vaak al snel de slaapplek op, vermoeid van alle stress.

Tegen de tijd dat we weer naar huis gaan, zijn de meesten aardig uitgerust, maar dan moet alles weer ingepakt worden en het huisje bezemschoon. Thuis willen we alles weer zo snel mogelijk alles weer aan kant hebben. Reparaties komen nog wel een keer. Was na was worden gewassen, gedroogd, gestreken weer in de kast gepakt. De laatste dag doen we vaak maar weinig meer, want morgen begint de eerste werkdag weer en zitten we zo weer in het vaste ritme.

Kieken wat ut wut.

Vrögger wus ie niet better as der eene zwanger was. Hoe meer de tied naderde vlak veur de geboorte, dan was ie al tig keern e'vroagn of ie al wussen of ut un jochie of meissie zol goan wun. Det is teengwoordig weh aans. Noa de pretegoo wet ie al wat ut giet wun.

Een ding is weh ut zelfde bleem, ie hopt allemoal dat ut kind gezond is. Tog bint der nog aaltied weh luu, die ut geslacht nie wult wetten. Teengwoordig is ut al bienoa vanzelfsprekkend, dat ut veuraf al bekend is, wat ut giet wun.

Ondanks alle kosten wat zo'n krummel met zig metbrengt, wet de olders mooi wat ze allemoal an mut skaffen. Ie mut alleene uitkieken, of der niemand oe zöt loopen met un roze of blauw pakkie, want dan verroad ie ut zelf a.

De beebiekamer wut stillegies inne'richt en alles lek op ziene plek te vallen. Alleen de heele noasten wet ut misskien al weh. Alles is mooi in de juuste kleur e'saust. Un beebieberre wut in mekaare e'skroeft en de koomoode wut doarnoa op de plaatse e'zet en inne'pakt. As kersverse kommende olders bin ie der ma moo'j druk met.

Dan muj ok nog un naame verzinnen veur oen wich. Ut giet a lange nie meer volgens de olde tradietsie, daj automaaties de naame kreegn van oene opaa, omaa, va of moe. Nee, ie heurt noe mangs de meest vremde naamen. Ie mut der tenslotte weh oen heele leaven der met doene, ast goed is.

Ma wat aj oe noe is vergist hebt. Daj bievueurbeeld oene beebiekamer mooi roze hebt e'maakt, ma daj bie de pretegoo un stukkie slange hebt e'mist en daj dan un jochie kriegt bie de geboorte. Dan stoa'j der weh moo'j op of nie dan.

Noe kun ie dan net doene of daj gek bint of daj ut bewust hebt e'doane, umdaj un bettie verwarring wulde zei'jen. Veur de naame maakte ut gelukkien ie uut. Zeker nie aj un naame hebt as Anne, Jan, Kim of Robin. Aans waa'j der ma mooi druk met e'wes um de beebiekamer kloar te kriegen, veur dat ut volk allemoal langs kump um tie kieken bie ut kroamskudden. Rekken der dan ma wel op, daj det nog heel lange mut heuren.

©2025 Piet Plezier.

The Jump.

The Jump is een televisieprogramma waarbij veel algemene kennis goed van pas komt. Er zijn twee teams van drie personen, die tegen elkaar strijden voor de hoofdprijs van vijftigduizend euro. Van tevoren is al gelood welk team mag beginnen. Ze kunnen kiezen tussen zelf spelen of de start van het eerste spel doorgeven aan het andere team.

Welk team dat dan ook begint, je begint bij level een.

Hierbij moet de eerste speler kiezen tussen twee stellingen, waarvan een de juiste is. Voor het luik wat je kiest, daar moet je dan op springen. "Make the jump", wordt er dan geroepen. Hoe groot jouw eigen kennis is, maak je wel uit op de antwoorden die je weet. Vanaf level drie maak je keuzes uit drie stellingen en vanaf level zes, krijg je er zelfs vier. Hoe verder je komt, hoe moeilijker de vragen.

Zolang je het goed heb mag je door naar de volgende level. Heb je het fout, dan is het andere team aan de beurt met een van de drie kandidaten.

Heeft een team de negen levels vol gemaakt, dan kom je bij level tien. Hier krijg je zes stellingen, waarvan drie goed zijn. Een moet je er kiezen en daarvoor moet je springen. Heb je deze goed, dan heb je vijftigduizend euro voor je team verdiend. Weet je de tweede ook, dan verdien je twintigduizend euro. Weet je de laatste ook, dan zijn de vijftigduizend euro binnen.

De spanning van het spel en soms de zin niet goed lezen, leiden wel eens tot verkeerde antwoorden. Toch vind ik het wel mooi om te zien, dat sommige jongeren soms best wel veel weten en zeker als het dan gaat over de vorige eeuw. We lezen tenslotte allemaal wel een stukjes in een tijdschrift of krant, die ons op de ene of andere manier bij blijven. Deze kunnen dan bij vragen voor dit spel of bij een pub quiz dan nog wel eens van pas komen, als tenminste op het juiste moment het luikje open gaat en jij jouw kennis over draagt aan het goede antwoord.

Dan besef je ook hoeveel kennis je hebt vergaard in je leven. Zou daar het gezegde van 'hoe ouder, hoe wijzer' ontstaan zijn. Maar vergeet ook niet bij dit soort spelen, mocht je echt iets niet weten, bij een keuze heb je toch vijftig procent kans dat het goed of fout is.

©2025 Martin Wichink.

Kom ie bie mie etten vips.

Ut kump nog wel is veur, dat wie net an ut oamd'etten zit, dat wie onverwachts e'stoort wut. Is ut nie deur un telefoon, dan is er weh un kollekte of een of ander persoon veur un oaverstap van eenersie of internet grootheid an de deure.

Dan vraag ie oe weh of, mut det noe aaltied onder ut oamd'etten gebeuren. Ie hoalt toch zelf ok nie van koale jappels of nie dan.

Vandaag is ut gelukkig weh weer goed e'goane. Zitte noe net op de banke met un volle maage, un bettie bie te kommen van ut lekkere etten. Jappel, beunties en un karbonade.

Drukke op un knöppie van de ofstandbediening en de televisie giet an. Met un bettie zappen kom ik bie RTL viefte uut, bie ut programma 'kom ie bie mie etten vips'. Doar komt dan vief bekende Nederlanders bie mekaare thuus oaver de vloere. Zie bint alle viefte aans betrökken bie un thema of programma bie den umroep. Doar in hun eigen huus, goat ze dan veur mekaare kokken. Wat ze veur gerecht ok kokt, det mag ze zelf wetten. Doar noast heb ze dan ok nog un kleine aktieviteit organiseert. Op zich best weh un leuk programma.

Net as ik wieder onderuut wul goan zitten op de banke, zie ik in mien rechter ooghoek iets vliegen. Tis un koolmeesie det op oonse voederpoal is e'land. Den kek onder de beugel of de pindakeesepot doar nog hangt. Den koolmees is vaste hier al is eerder e'wes.

Snap ze ok weh un bettie heur. Van moand mei tut juli bint ze veur oons ant wark en ruumt ze de iekenprosessierupsen veur oons allemoal op. Doar kunt ze nog weh em op teeren. Noe ut weer wat umme sloane is, heb ze dan weh zin in un wat steverige kost. Vetballen, voederzoad en pindakeese potten en zo. Loat wie die net dingen veurig jaar allemoal oppehang e'hem an oonse poal.

Aans zol ut toch weh toevallig wenne, as ik net dit televisieprogramma ant kieken bin, dat den koolmees dit toevallig ok e'zeene hef en mie zo probeert te verleiden, om met iets lekkers noar buuten te kommen.

Zuchtend stoa ik ma weer op en hang em laater un pindakeesepot in de beugel en ik goa weer noar binnen toe. Kan ik dan mooj effen ut programma verder kieken, noadat ik den em hebt stoppezet heb veur disse onderbrekking. Det is ut mooje van techniek.

As ik em laater noa ut programma weer na buuten kiek, zie ik al meerdere koolmeessies umste beurten an de pindakeesepot hangen. Boam'op de poal hoalt ut mannegie de boel in de gaaten te hoaln. Was det noe un knipoog wat ik net zagge. Det hoof noe ok weer nie heur. Heb liever dat ze dan saam weer in de hegge veur oons goat zingen.

Van dik hout

een boom in het bos
met een oranje stipje
is nu aan de beurt

kettingzagen doen
zagen wat ze dan moeten doen
vele takken verdwijnen

de omgevallen boom
behoudt zijn uitstraling nog even
tot het gesloopt wordt

stammen worden gevild
gezaagde planken geven hun schoonheid prijs
geschaafd maar vol nerven

gebruiken we spijkers, schroeven
of lijmen we de boel nu
het hangt van ontwerp af

na vele jaren
hergebruiken of recyclen
het is een gemaakte keuze

©2025 Martin Wichink.

Polietiek un bettie muu.

Eigenlik bin ik der noe weh un bettie kloar met de polietiek. De strijd veur de verkiezingen snap ik nog, ma wes dan ok duudelik waj noe wilt. De winnaars hebt ut muulik, want met alle gekissebessen oaver wie noe met wie wult regeeren, maakt ut allemoal niet gemakkelikker op. Toen wun de formateur eindelijk slim kloar was met formateern en ut handig uutespelt hef met twee grootte parie'jen, kreegn wie ok nog ut gedoe met de informateurs oaver oons hen. Eene ging vot en de aander bleef zitten. Bin natuurlik weh benie'jd woar dit op uut giet drei'jen. Wat ze op mut zien te lössen, is woningnood, stikstof, veiligheid, migraatsie en de zorg.

Normaal kiekte wie as mensen völle noar de natuur. Doar herkent ze disse problemen helemoal niet zo. Doar möss ik an denken, toen ik op de banke zatte en noar buuten hen keek.

“Kiek, doar heb ie Wouter Koolmees.” Ut was natuurlik un grappige inkopper, ma buuten op de voederpoal ging un koolmees zitten. An de kleuren van zien pak, kon ik ziene dat ut um un mannegie ging. In de pindakeesepot namme em later veur zichzelf un happie etten. Weer em later deete dit nog un keer en toen ginge boam op de voederpoal zitten veur de uutzicht. Ut duurde dan ok nie lange of ut hele gezin kwam em langs veur hun porsie. Natuurlik gebeurt ut soms, dat de wichter koolmeesies em ruzie hebt wie ut eerste mag, ma ok det is zo oppelöst. Aj nie an de pot kunt blieven hangen, dan is der doar gin plekke veur oe. Veilig in de stroeken of in de hegge muj gewoon oene beurte ofwaggen. As ze allemoal kloar bint, dan goat ze weer terugge noar hun veilige plekke, aans in de stroeken.

Disse koolmeezen hebt gin woningnood, want oaveral kunt ze weh un plekkie vinden. Zie vliegt zelf rond zonder uutstoot van stikstof. De eenigste uutstoot wat zie hebt, is stront. As det op de verkeerde plekken valt, bint wie as mensen soms nie blie'j, ma det is un ander verhaal.

As gezin zörgt zie allemoal goed veur mekaare, dus zorg is doar ok gin probleem. Net zo dat ze noar mekaare ummekiekt en doarveur mangs op de uutkiek mut goan zitten, de veiligheid veur ut gezin is doar ok met gegarandeerd.

Zelfs in migratie denk ze zelfs ruum. Er is gin gries gebied of un zwat wit beleid. Zie loat de mussen, kraaien, merels en hoaltdoeven gewoon met etten. Zie mut alleen etten wat de pot schaft.

Alleen de kitkatte Felix van de buuren kreg niks. Hätte zien blikkenopener ma nie um ziene hal mun loaten hangen. Noe ziet en heurt ze um al vrög ankommen, hoe goed datte ok sluupen kan. Doar heb wie al weh is vanne leert, want wie ontsnapt allemoal weh is an de sterke arm van de (natuur)wet. Ma ut blef uutkieken.

©2025 Piet Plezier.

Volgende generatie.

Wat lijkt het eigenlijk nog zo kort geleden dat wij het millenniummijlpaal bereikt hebben en toch is dit al weer vijftwintig jaar terug. De eenentwintigste eeuw gaat nu al weer voor een kwart in gebruik. Wat is er ondertussen al weer veel veranderd in Haarle. Mensen van het eerste uur in deze eeuw, zijn op zoek naar een woning of wonen nog thuis. Zijn er natuurlijk ook al een aantal van getrouwd en misschien pas ouder geworden van hun kind. Sommigen zijn er nu eenmaal vroeg bij.

Als je hier over nadenkt, dan is dat al weer de derde generatie na de tweede wereldoorlog. Zelf ben ik van de tweede generatie. Als je gemiddeld voor een generatie tussen ongeveer vijftwintig en dertig jaar rekent, dan hoef je alleen het archief van Stichting de Marcke te openen. Dan zie je al gauw hoeveel er veranderd is in Haarle.

Voor onze tweede generatie zijn er meerdere supermarkten in ons dorp verdwenen, waarvan één met de SRV wagen nog aan huis kwam. De grote uitbereiding van Haarle met daarbij een nieuw te bouwen basisschool. De oude school is afgebroken, net als het oude zusterhuis. Daarvoor kwamen er nieuwe woningen voor ouderen, met daarnaast zorgwoningen met een sociaalruimte voor het samenzijn. We kregen een sporthal, maar ook een bedrijventerrein.

De derde generatie heeft de Mölle afgebroken zien worden, net als het dorps huis. Ze kunnen nu net als wij vroeger, alleen luisteren naar de (sterke) verhalen van toen. Ze weten dat het Kapperskaamp er is gekomen en straks de nieuwe wijk 'Grave'. De Spar supermarkt is nu buurtsuper geworden met daarnaast met Linda aan het roer. Woningen van de ouderen op de Marke zijn allemaal vervangen en de kerk wordt gesloten en nog omgebouwd.

Het blijft een komen en gaan in ons mooie dorp. Reuring die Haarle levendiger maakt en houdt. Er zullen altijd dingen blijven veranderen. Er zullen verenigingen verdwijnen, maar ook nieuwe zullen ontstaan. Personeelstekorten zorgen misschien wel voor een babyboom. Dit alles met de nieuwe problemen, oplossingen en de hang naar een stukje noaberschap. Samen voor een mooi, stabiel en veilig leven opbouwen en hebben in Haarle. Alles al weer voor de volgende generatie, want die willen ook hun stukje eigen geschiedenis.

©2025 Martin Wichink.

De stekkelvarken en de haaze.

Pas geleene heb ik op Web Tales, woar ik mien stukkies ok weh is plaatse, doar mette'schreem op un foto. Noa wat onderzuuk op koekel op internet, zag ik dat ut mede te maaken hat met un Duuts sprookje van de gebroeders Grimm. Hier hat ut dierekt te maken met ut spreukie van de stekkelvarken en de haaze. Bie dit soort spreukies mag ik gaarne wieder kieken of det ok hier in Hoarle mogelijk zol kunnen ofspöllen. Dus heb ik ut volgende verhaal bedacht.

An de Olde Demterweg, vlak bie ut monument van de boerderie'je van Hutten Bats, woont an de raand van ut bos, un familie met stekkelvarkens in hun skuulhussie.

Ut was vrog op zundagmonn en de zonne was net op, toen va stekkelvarken ziene neuze buuten de deure stak.

"Nou vrouw, tis mooi weer um is em te goan kieken of de kool der a goed bie stiet" zerre teeng zie vrouw achter um en hij wees met zien veurpoot in de verte. Natuurlik duurde ut em, veurdat ziene vrouw en wichter zo wiet kloar waan, dus stak va ut zaandpad en ut fietspad alvaste em oaver en deut zich nog em goed an un eikel, die doar op de grond lag.

"Goaj lekker", heurde va stekkelvarken noast zich iemand zeng. Va stekkelvarken zag doar un haaze rechttop ziene achterpooten zitten. Hij herkende um gelieke weer, want ziene verwaanheid wasse nog steeds niet kwiet e'raakt. Toch ma vriendelik bliem, nam va zichzelf veur.

"Ha buurman, goa ie ok em kui'jeren? Wie wol'n em kieken bie de gruuntetuin" en wees met zien veurpoot in de verte oaver ut umgplougde jappelland hen.

"Kun ie weh zowied kommen met die kromme pooten", zei de haaze spottend teen um. "As ik goa rennen, dan bin ik der bin drie minuten."

Va stekkelvarken keek em noar de gespierde achterpooten van de haaze en dacht un moment noa, veurdatte zien antwoord terug gaf. Hij heult doarbie ziene kop nog un bettie bie scheef.

"In drie minuten zeg ie tog, det mut ik ok nog weh kunnen." De haazen möss doar zo hard um lachen en roln bienoa umme. Hij wol weh un weddenschap doar op an goane en un kruuke berenburg met un golden tientie um wedden datte sneller was. Va stekkelvarken gaf zien poot dat ut goed was, ma hat nog een verzuuk an de haaze.

"Ma det doe ik pas teeng de middag, want ik mutte noe nog eerst mien ontbijt opetten., met un lauge maage kan'k nie hard lopen." De haazen knikte dat det goed was en ging terug noar zien leger.

Va stekkelvarken ging snel na dit veurval noar ziene vrouw hen en vertelde wat um net was oaverkommen. Zien vrouw wun eerst kwoad, umdatte noajt zo snel as un haazen kon lopen en doardeur de weddenschap zol verliezen. Pas toen de glinsterende eugies en de glimlach van va zag, wus zie dat va al un plan had bedacht. Vader fluustert ut hele idee in heur oor en moe giet gelieke de deure uut.

Tis net twaalf uur e'wes, as vader stekkelvarken met ziene kruuke en golden tientie an kump lopen. De haaze zit al an de kaante van ut jappellaand te wachten.

"Dagge daj nie meer durm." De sneer van de haaze dut va gelukkig niks.

"Ik hoal mie weh an mien woord." Un better antwoord konne niet geem.

Em later waan zie beide kloar veur de start.

De haazen rende noa ut oftellen zo hard datte kon noar ut gruuntetuin, ma an de oaverkaante wachtte um un groote verrassing. De stekkelvarken was der al.

"Ik bin der al. Woar blief ie tog."

Natuurlik wol de haazen dit nie geleuven en wol de wedstrijd nog is oaver doene, ma ok an de andere kaante was doar de stekkelvarken al weer as eerste. Dit spellegie ging un keer of tiene hen en weer, veurdat de haazen onderweg van vermuujtheid dood neer viel.

Moe stekkelvarken. die natuurlik an de andere kaante zat, reup ziene wichter, die zich steeds han vermaakt in de gruuntentuin van de Schuuringshoeve. De eerste koolblaaderen waan al e'plukt en zie leupen langs de haazen noa vader toe. Saam leupen ze met met de twee kruuken beerenburg en de golden tienties noar hus hen. Met un groote feestmoaltied thuis, proosten zie op de oaverwinning op de haaze.

"Zol de haazen noe niks deur hem e'hat?" Vreug moe zich nog of.

"Nee", zegt vader nog en schud zien heuft hen en weer. "Aj ut te hooge in de bol hebt, dan kuj diepe vallen. Det is noe weh weer bewezen." Met die wiesheid lem de stekkelvarkens nog lang en gelukkig in hun huussie an de raand van ut bos.

Wol alle leazers bedanken langs disse weg en al ut goeje wensen veur ut joar 2026.

©2025 Piet Plezier.